

Suomen yhteismetsät ry / Antti Kerkelä
Vapaudenkatu 5 B 17
30100 FORSSA

Lausunto 12.11.2022

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia: VN/26649/2022 Lausuntopyyntö luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Luku 2: Toimintaympäristö

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 2: Toimintaympäristön muutos

EU:sta lähtevä lakitasoinen sääntely yli kansallisen päätöksen teon on merkittävä uhkakuva metsien ja maan käytölle Suomessa. Suomen yhteismetsät ry pitää tärkeänä, että asia on nostettu esille toimintaympäristön kuvauksessa, mutta korostaisi enemmän kansallisen päätöksen teon säilymisen merkitystä metsäpolitiikassa ja omaisuuden suojan turvaamisissa.

Luku 3: Tahtotila

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Visio - Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Strategiset päämäärät ja tavoitteet

Kansallisen metsästrategian 2025 yhtenä tavoitteena on ollut aktiivisen ja yritysmäisen metsätalouden lisääntyminen. Uudesta strategialuonnoksesta yritysmäiseen metsätalouteen pyrkiminen kuitenkin puuttuu, mikä on Suomen yhteismetsät ry:n mielestä selkeä heikennys. Yritysmäistä metsätaloutta ja yhteismetsien laajentumista tukemalla keskimääräinen tilakoko kasvaa ja metsiä voidaan hyödyntää aktiivisesti laajempina kokonaisuuksina metsänomistajien tavoitteiden mukaisesti. Laajempien metsäkokonaisuuksien aktiivinen, suunnitelmallinen ja ammattimainen käsittely mahdollistaa paremmin eri käyttömuotojen yhteensovittamisen ja luontoarvojen huomioimisen sekä metsänomistajien uudet ja nykyiset ansaintamahdollisuudet kustannustehokkaasti. Metsien hyvän kasvutason ylläpitäminen tulee olla uuden strategian keskeinen tavoite.

Metsänomistajille ja toimijoille suunnatut kannustejärjestelmät tulisivat yhtä lailla kannustaa yritysmäiseen tilakokoa kasvattavaan metsänomistukseen esimerkiksi yhteismetsien laajentumisen kautta. Metsätalouden kannustejärjestelmään (Metka) esitetyt muutokset esimerkiksi de-minimistukirajoitteista eivät ole linjassa metsästrategian tavoitteiden kanssa ja saattaa metsänomistajat eriarvoiseen asemaan. Suomen yhteismetsät ry haluaa korostaa, että yhteismetsät ovat yksityismaita ja yhteismetsien omistajuus jakaantuu yksityisille metsänomistajille eli osakkaille osuuksien suhteessa kussakin yhteismetsässä. Suomen yhteismetsät ry:n mielestä strategiassa tulisi selkeämmin painottaa kannusteiden soveltuvuutta aktiivisen ja yritysmäiseen metsänhoitoon hoito- tai käsittelymääristä riippumatta. Yhteismetsien tavoitteellisella metsien hoidolla ja käsittelyllä varmistetaan osaltaan metsäteollisuuden raaka-aineen tasaista saantia ja luodaan uusia investointimahdollisuuksia, kun yksittäisen metsänomistajan kohdalla uudet ansaintamahdollisuudet kuten esimerkiksi tuulivoima voi ajaa perinteisen tuloja ja raaka-ainetta tuottavan metsätalouden ohi. Suomen yhteismetsät ry haluaa korostaa, että yhteismetsien kohdalla kestävän metsätalouden harjoittaminen osakkaiden hyväksi on ensisijainen tehtävä ja lakisääteinen velvoite.

Metsäalan toimintaympäristön muutoksesta ja ylikansallisen metsäpolitiikan uhkakuvista johtuen Suomen yhteismetsät näkee, että yksityisen metsänomistajan omaisuuden suojan turvaaminen ja oikeus oman omaisuutensa hyödyntämiseen omien tavoitteiden ja tarpeiden mukaisesti tulisi nostaa esiin strategisissa tavoitteissa ja strategian hankesalkussa. Yhteismetsien omistajat eli yksityiset metsänomistajat eivät voi harjoittaa strategialuonnoksessa esiin nostettua tavoitteellista metsien käyttöä ja tehdä aktiivisia päätöksiä, mikäli heidän omaisuutensa hyödyntämistä rajoitetaan.

Vajaatuottoisten metsien tehokas uudistaminen on ollut merkittävä tekijä metsien kasvun kiihtymisessä, mutta metsänuudistamisen taso on heikentynyt erityisesti Pohjois-Suomessa nykyisen metsälain aikaan ja uudistamisen tuen loputtua vuonna 2015. Ilman tukea metsät uudistetaan liian usein halvimmalla kautta ja

heikosti. Esimerkiksi maanmuokkauksia tai istutuksia ei tehdä tai vältetään kustannussyistä. Suomen yhteismetsät ry:n mielestä strategiassa tulisi kiinnittää huomiota vajaatuottoisten metsien tehokkaan uudistamisen varmistamiseen, jolla strategian mukaista metsien lisäkasvua voidaan osaltaan saavuttaa. Uudistamisen varmistaminen kaikissa tilanteissa parhaalla mahdollisella tavalla on erittäin oleellinen tavoite metsien kasvun ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi.

Luonnonmonimuotoisuuden lisääminen on Suomen yhteismetsät ry:n mielestä tärkeää, mutta keinot sen lisäämiseksi esimerkiksi metsien suojelun kautta tulee olla vapaaehtoisuuteen ja korvaukseen perustuvia ja tämä seikka tulisi nousta selkeästi esiin strategiassa. Suomen yhteismetsät ry näkee, että talousmetsien luonnon hoitotoimet ovat korkealla tasolla ja niiden merkitystä tulee korostaa enemmän luonnon monimuotoisuuden lisäämisessä.

Suomen yhteismetsät ry:n mielestä metsien saavutettavuuden parantaminen on tärkeä tavoite, johon pääseminen vaatii pikaisia toimia. Alempiasteisen tieverkoston ja yksityisteiden korjausvelan ja pullonkaulojen vähentäminen tulee olla selkeä kärkihanke lähitulevaisuudessa, jolla varmistetaan metsäteollisuuden raaka-aineen saantia.

Luku 4.1 Hankesalkku ja 4.2 Kärkihankkeet **Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 4.1: Hankesalkku ja 4.2: Kärkihankkeet**

Suomalainen puhdas luonto tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet kerätä metsistä Luomusertifioituja raaka-aineita jalostettavaksi erilaisiksi lopputuotteiksi. Maailmalla Luomutuotteiden kysyntä kasvaa voimakkaasti ja myös Suomen metsätalouden tulee vastata kasvavaan kysyntään. Luomuraaka-aineiden keruu tarjoaa uusia ansaintamahdollisuuksia Suomalaiselle metsätaloudelle ja jalostavalle teollisuudelle. Uudet ansaintamahdollisuudet ovat tärkeitä jatkossa erilaisten ympäristöohjelmien rajoittaessa ainakin osittain metsien normaaleja hakkuita ja niistä saatavia tuloja. Luomuraaka-aineiden keruu ei rajoita metsien kasvua ja hoitoa eikä vaaranna luonnon monimuotoisuutta, joten senkin puolesta Luomutuotteiden keruu ja jalostus tuovat metsätaloudelle lisäarvoa.

Tällä hetkellä metsien Luomusertifiointilla ei ole omaa sertifiointilainsäädäntöä, vaan sertifiointissa sovelletaan lähinnä peltoviljelyn lainsäädäntöä. Kokemus on osoittanut, etteivät lainsäädäntö ja sen soveltamisohjeet ole metsistä kerättävien luomuraaka-aineiden osalta kovin hyvin toimivia.

Suomen yhteismetsät ry näkee, että hanketoiminnan kautta Suomessa tulisi käynnistää yhdessä muiden Luomuraaka-aineita keräävien EU-maiden kanssa erilaisia pilottihankkeita, joiden aikana kokeiltaisiin erilaisia käytäntöjä metsäpohjaisten raaka-aineiden keruussa. Suomen osuus Rahoituksesta hankkeelle voitaisiin hakea Kansallisen metsästrategian 2035 hankesalkusta, Metsä- ja luontopalveluyrittäjyyden kasvuhjelma. Lopullisena tavoitteena on metsistä kerättäville raaka-aineille luotava oma Luomusertifiointisäädöstö, ensin EU-tasolla ja sitten soveltava lainsäädäntö kansallisella tasolla. Pilottihankkeiden aikana voitaisiin saatavien kokemusten perusteella tarkastella nykyiseen lainsäädäntöön perustuvia ohjeita ja mahdollisuutta niiden uudelleen tulkitsemiseen sujuvan Luomutuotteiden keruun varmistamiseksi.

Muuta kommentoitavaa

Suomen yhteismetsät ry toivoo kohteliaimmin, että lausunnossa esitetyt asiat huomioidaan päätöksenteossa. Suomen yhteismetsät ry antaa mielellään lisätietoa asiasta pyydettyä.

